

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи

проф. _____

О.І. Іващук

_____ 2020 р.

**СУЧАСНА ПЕДІАТРІЯ. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
НЕОНАТОЛОГІЇ.**

(назва навчальної дисципліни)

(Вибіркова навчальна дисципліна)

РОБОЧА ПРОГРАМА

підготовки

на третьому (освітньо-науковому) рівні

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

Доктор філософії

(назва ступеня, що присвоюється)

галузі знань

22 «Охорона здоров'я»

спеціальність

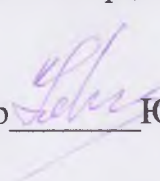
228 «Педіатрія»

2020 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасна педіатрія. Актуальні питання неонатології» (Вибіркова навчальна дисципліна) для підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 228 «Педіатрія» розроблена кафедрою педіатрії, неонатології та перинатальної медицини Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» відповідно до Стандартів вищої освіти України та на підставі освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії у галузі знань 22 «Охорона здоров'я», за спеціальністю 228 «Педіатрія».

Розробники програми: д.мед.н., професор Годованець Ю.Д.,
д.мед.н. Бабінцева А.Г.

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри педіатрії, неонатології та перинатальної медицини «18» грудня 2019 р., протокол № 9.

Завідувач кафедри педіатрії, неонатрології
та перинатальної медицини, д.мед.н., професор Ю.М.Нечитайло

Робочу програму схвалено на засіданні предметно-методичної комісії з педіатричних дисциплін, акушерства та гінекології «30» світлиця 2020 року, протокол № 5.

Голова предметної методичної комісії,
д.мед.н., професор О.В. Кравченко

Затверджено на засіданні Вченої ради Буковинського державного медичного університету

Протокол № 7 від 04 червня 2020 року

ВСТУП

Робоча програма підготовки докторів філософії з дисципліни «Педіатрія» за спеціалізацією «Педіатрія», вибіркова навчальна дисципліна «Неонатологія» складена на основі Закону України «Про вищу освіту», Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261 зі змінами затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 03.04.2019 р. № 283, Положення про підготовку докторів філософії та докторів наук БДМУ, від 27.05.2019 р.

Програма навчальної дисципліни «Неонатологія» складається з таких модулів:

- **Модуль 1.** Організація діяльності лікувально-профілактичних закладів охорони здоров'я матері і дитини та медичної допомоги новонародженим
- **Модуль 2.** Фізіологія пери- та неонатального періодів. Основи перинатальної медицини.
- **Модуль 3.** Патологія пери- та неонатального періодів.
- **Модуль 4.** Інтенсивна терапія та інтенсивне виходжування дітей з дуже малою масою тіла при народженні.
- **Модуль 5.** Невідкладні стани та інтенсивна терапія новонароджених.
- **Модуль 6.** Особливості фармакотерапії новонароджених.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета вивчення навчальної дисципліни «Неонатологія» - поглиблення комплексу знань, вмінь, навичок та здобуття нових компетентностей фахівця, достатніх для забезпечення аналізу розвитку напрямку, продукування та реалізації нових ідей, розв'язання комплексних завдань для підвищення якості та ефективності неонатологічної допомоги в Україні; оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, що розв'язує актуальне наукове завдання з обраного напрямку, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення для впровадження в систему охорони здоров'я. Передбачається підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації в галузі педіатрії/неонатології для розвитку наукового напрямку, освіти та професійної лікарської діяльності. Передбачається формування спеціальних компетентностей в галузі педіатрії/неонатології, рівень яких забезпечить використання отриманих знань у науковій та практичній сфері, а також надасть можливість самостійного професійного розвитку в умовах високотехнологічної спеціалізованої медичної допомоги новонародженим та дітям раннього віку

для забезпечення сучасних стандартів інтенсивної терапії, лікування та реабілітації із впровадженням системи раннього втручання (follow up) та катamnестичного спостереження дітей груп перинатального ризику.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Неонатологія»

є:

- формування навичок самостійної науково-дослідницької та педагогічної діяльності;
- поглиблене вивчення теоретичних і методологічних основ педіатрії/неонатології;
- вдосконалення філософської освіти, зокрема орієнтованої на професійну діяльність лікаря в області неонатології;
- вдосконалення знань іноземної мови для використання у науковій та професійній діяльності.

Завдання навчання:

- сформувати достатній поглиблений обсяг фундаментальних медичних знань, які є базовими для створення умов професійної компетентності лікаря-педіатра/неонатолога, з метою успішного вирішення поставлених завдань у галузі наукової, дослідницької та педагогічної діяльності;
- сформувати вміння критично оцінювати інформацію щодо проблемних питань в неонатології;
- сформувати і вдосконалювати професійну підготовку лікаря-педіатра/неонатолога, який володіє клінічним і науковим мисленням, добре орієнтується у складній патології, що має глибокі знання в областях міждисциплінарної інтеграції;
- сформувати науково-дослідні компетенції, що визначають здатність і готовність аспіранта до системного мислення і логіки викладу матеріалу, оволодіння понятійним апаратом, а також, конкретності, об'єктивності сприйняття, аналізу та узагальнення отриманої наукової інформації;
- сформувати вміння до проведення фундаментальних досліджень в галузі неонатології;
- сформувати вміння в напрямку засвоєння новітніх технологій і оволодіння новими методами досліджень у межах власних наукових інтересів, необхідних для проведення досліджень за темою дисертації;
- сформувати і вдосконалювати систему загальних і спеціальних знань, умінь, що дозволяють лікарю-педіатру/неонатологу вільно орієнтуватися з питань системного підходу до організації служби охорони здоров'я материнства та дитинства в Україні, її покращення з урахуванням міжнародних стандартів;
- сформувати вміння і навички аналізу, узагальнення та подання отриманих наукових результатів з проблем педіатрії/неонатології за результатами власних досліджень.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми аспіранти повинні:

знати:

- законодавство України, що визначає діяльність організацій сфери охорони здоров'я матері і дитини;
- історію розвитку та сучасний стан наукових знань за спеціальністю «Педіатрія», «Неонатологія»
- показники ефективності роботи лікаря-педіатра/неонатолога;
- правила оформлення обліково-звітної документації у родопомічних закладах, в стаціонарах, поліклініках та інших медичних установах, де здійснюється обслуговування новонароджених дітей;
- основи обліку та аналізу захворюваності дітей періоду новонародженості;
- структуру причин летальності та смертності дітей в неонатальному періоді; запобігання причинам летальності і смертності, дитячої інвалідності, яка є наслідком перинатальних причин;
- особливості роботи з новонародженими дітьми та їх батьками/опікунами, зокрема, методи психологічної підтримки родини з проблемними дітьми;
- санітарно-протиепідемічні заходи з охорони здоров'я дітей щодо організації родопомічної допомоги;
- основи медичної психології;
- питання лікарської етики і деонтології;
- основи перинатального/неонатального догляду за здоровою і хворою дитиною;
- основи фізіології, патофізіології, біохімії організму новонароджених дітей, фізіологію/патофізіологію систем регуляції організму за умов пологового стресу;
- показники гомеостазу, гемостазу, газового складу крові в нормі та при патології, основи водно-електролітного обміну, можливі варіанти їх порушення і принципи корекції у дітей різних вікових груп;
- фармакодинаміку і фармакокінетику лікарських засобів у новонароджених дітей, можливості поєднання лікарських препаратів, попередження ускладнень при їх застосуванні;
- показники фізичного та психічного розвитку дітей віком до 3 років (катамнестичне спостереження та реабілітація дітей з наслідками перинатальної патології);
- особливості вигодовування новонароджених і дітей першого року життя, лікувальне харчування;
- етіопатогенез, клінічні особливості, діагностика та диференціальна діагностику, інтенсивна терапія та лікування критичних станів неонатального періоду;
- особливості перебігу патологічних станів в неонатальному періоді, принципи діагностики, лікування та реабілітації;

- основи вакцинопрофілактики, календар профілактичних щеплень, протипоказання і ускладнення при їх проведенні;
- основи патогенезу, механізми успадкування, клінічні прояви найбільш частих генетичних захворювань у дітей; показання і терміни проведення неонатального скринінгу для виявлення вроджених порушень метаболізму, основні підходи до терапії генетичних захворювань;
- принципи впровадження системи раннього втручання (follow up), катамнестичного спостереження та реабілітації дітей з наслідками перинатальної патології.

вміти:

- використовувати накази та інші нормативні документи з питань організації неонатологічної допомоги;
- працювати з медичною документацією в умовах родопомічного закладу, стаціонару та центру катамнестичного спостереження та реабілітації дітей відповідно до нормативних вимог;
- проводити пропаганду здорового способу життя серед дітей, батьків/опікунів;
- організувати профілактичну роботу щодо зниження показників захворюваності та смертності дітей;
- організувати диспансерне спостереження за здоровими і хворими дітьми, дітьми з групи ризику; проводити профілактику формування хронічних захворювань та ранньої дитячої інвалідизації; оцінити ефективність результатів катамнестичного спостереження та реабілітації дітей з перинатальною патологією;
- організувати санітарно-просвітницьку роботу та медико-соціальну допомогу батькам дітей-інвалідів від народження, психологічного супроводу та підтримки освітянських та громадських організацій;
- організувати патронажну роботу, диспансеризацію новонароджених і дітей раннього віку з урахуванням особливостей їх розвитку;
- скласти раціон правильного харчування дитини від народження;
- провести огляд і фізикальне обстеження дітей від неонатального віку до 3-х років життя; оцінити показники і динаміку фізичного та нервово-психічного розвитку дитини;
- оцінити тяжкість стану хворої дитини, провести клінічне дослідження новонародженого за системами органів;
- проаналізувати і інтерпретувати клінічні дані огляду, результати лабораторних та інструментальних обстежень хворої дитини; обґрунтувати і поставити діагноз захворювання, сформулювавши його відповідно до загальноприйнятої класифікації; провести диференційний діагноз; призначити харчування і лікування відповідно до захворювання та віку хворої дитини; прогнозувати розвиток і результат захворювання;

- організувати проведення первинної реанімації новонароджених, після реанімаційну допомогу та інтенсивну терапію при порушеннях адаптації/асфіксії при народженні;
- користуватися міжнародними даними для аналізу та створення клінічних настанов, протоколів та маршрутів пацієнтів в неонатології;
- впроваджувати сучасні міжнародні практики в систему надання допомоги новонародженим в Україні;
- проводити патентно-інформаційний пошук з обраної теми наукового дослідження з використанням вітчизняних та закордонних джерел, наукометричних баз; проводити критичний аналіз сучасних даних, розробку та синтез нових ідей щодо актуальних проблем неонатології, формулювати мету та наукові завдання з обраної наукової теми; розробляти дизайн дослідження; обирати методи наукового дослідження, адекватні поставленій меті й завданням; презентувати отримані дані у вигляді публікацій та доповідей на національному та міжнародному рівні; впроваджувати досягнення науки і техніки у практичну неонатологію.

володіти навичками:

- збору анамнезу та катamnестичних відомостей, спостереження за пацієнтом;
- аналізу отриманої інформації;
- використання діагностичних методик, лабораторних та інструментальних методів дослідження, які використовуються в неонатології/педіатрії;
- діагностики та підбору адекватної терапії конкретної патології;
- розпізнавання критичних станів в неонатології, надання невідкладної медичної допомоги при загрозливих для життя станах у новонароджених;
- організації системи раннього втручання, катamnестичного спостереження та реабілітації дітей з перинатальною патологією;

мати поняття щодо:

- застосування принципів доказової медицини у прийнятті діагностичних та терапевтичних рішень; нових напрямків наукових досліджень;
- етики та методології наукового дослідження;
- сучасних підходів до проведення міждисциплінарних наукових досліджень;
- особливостей методології педагогічного процесу при підготовці спеціалістів за фахом «Неонатологія».

2. Згідно з вимогами освітньо-наукової програми дисципліна забезпечує набуття аспірантами наступних компетентностей:

• **Інтегральні компетентності (ІК):**

Здатність продукувати оригінальні ідеї, розв'язувати комплексні проблеми педіатрії/неонатології, проводити наукову, педагогічну та лікарську діяльність, готовність до критичного мислення для реалізації

науково-інноваційної діяльності, результати якої матимуть новизну та впровадження в педіатричну практику.

• **Загальні компетентності (ЗК):**

ЗК 1. Здатність до безперервного професійного розвитку, підвищення лікарської та педагогічної кваліфікації.

ЗК 2. Здатність до пошуку, обробки та об'єктивного аналізу інформації, яка отримана з різних джерел.

ЗК 3. Здатність працювати самостійно та в команді з дотриманням етичних норм та правил академічної доброчесності.

ЗК 4. Здатність до спілкування у професійному середовищі та з представниками інших професій українською та англійською мовами.

ЗК 6. Здатність до продукування нових ідей (креативність).

ЗК 7. Здатність до критики та самокритики.

ЗК 8. Лідерські якості.

• **Фахові компетентності спеціальності (ФК):**

ФК 1. Здатність до глибинного розуміння предметної області за обраним науковим напрямом та освітньою діяльністю (основних концепцій, теоретичних і практичних проблем, історичного розвитку та сучасного стану наукових знань).

ФК 2. Здатність виявляти потребу в додаткових знаннях із педіатрії та неонатології з урахуванням обраного напрямку наукових досліджень, генерувати наукові гіпотези.

ФК 3. Здатність до планування та реалізації науково-дослідницьких, грантових проєктів з педіатрії/неонатології.

ФК 4. Здатність до оприлюднення результатів наукових досліджень у різних формах українською та англійською мовами.

ФК 6. Здатність до впровадження нових наукових даних у науку, освіту та практику охорони здоров'я.

ФК 7. Здатність до якісної продукції результатів власного наукового дослідження, їх публікацій та презентацій українською та англійською мовами.

ФК 8. Здатність до динамічного оволодіння та застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у науковій та освітній діяльності.

ФК 9. Здатність до організації та провадження науково-педагогічної діяльності у закладах вищої освіти з дисциплін педіатричного профілю.

3. Відповідно до вимог освітньо-наукової програми дисципліна забезпечує наступні програмні результати навчання:

ПРН 1. Знати, розуміти та бути здатним до роботи у галузі педіатрії/неонатології за обраним науковим напрямом, освітньою та лікарською діяльністю.

ПРН 2. Бути спроможним/ою планувати та вирішувати задачі власного фахового, наукового та особистісного становлення та безперервного розвитку.

ПРН 3. Бути здатним/ою методологічно обґрунтовувати та здійснювати всебічний пошук і обробку інформації, критичний аналіз результатів наукових досліджень.

ПРН 4. Вміти виявляти потреби у нових знаннях, генерувати нові ідеї та гіпотези у процесі виконання наукової і педагогічної роботи та задач практичної діяльності в медицині.

ПРН 5. Вміти спланувати, організувати і реалізувати проведення наукового дослідження з обраної галузі предметної діяльності педіатрії (неонатологія).

ПРН 6. Демонструвати володіння сучасними методами виконання наукових досліджень та інтерпретації їх результатів, вміти проводити їх коректний аналіз та узагальнення, застосовувати необхідний для досягнення наукової мети спектр додаткових лабораторних та інструментальних методик.

ПРН 7. Бути здатним/ою брати участь у роботі вітчизняних та міжнародних колективів щодо подання та реалізації грантових науково-дослідницьких та освітніх проектів в обраній галузі предметної діяльності педіатрії (неонатологія).

ПРН 8. Вміти аналізувати, узагальнювати та оприлюднювати результати наукових досліджень українською та англійською мовою у різних формах.

ПРН 9. Демонструвати здатність до роботи у команді та лідерські якості в організації діяльності колективу однодумців.

ПРН 10. Дотримуватися етичних норм і правил та принципів академічної доброчесності в індивідуальній та командній педагогічній, лікарській і науковій роботі.

ПРН 12. Якісно представити результати самостійно виконаного наукового дослідження, зокрема оормити та подати наукові публікації та презентації українською та англійською мовами.

ПРН 13. Демонструвати здібності до критики та самокритики в процесі професійної діяльності.

ПРН 15. Вміти впроваджувати нові наукові та освітні методи та методики у практичну діяльність.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 360 годин (12 кредитів ЄКТС).

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОГРАМА ТА ПЛАН НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами				Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					Розподіл кредитів ECTS за курсами і семестрами							
	Іспити	Заліки	Курсові роботи	Реферати		Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна та інд. робота	I рік		II рік		III рік			
							Всього	у тому числі:			Семестри							
	лекції	семінарські	практичні	1				2	3		4	5	6					
	Кількість тижнів в семестрі											17	22	17	22	17	22	
												17	22	17	22	17	22	
Неонатологія 1 рік Модулі 1-2		2			4	120	42	10	16	16	78	2	2					
Неонатологія 2 рік Модулі 3-4		2			4	120	34	10	12	12	86			2	2			
Неонатологія 3 рік Модулі 5-6		2			4	120	24	-	12	12	96					2	2	
Неонатологія Усього		6	-		12	360	100	20	40	40	260	2	2	2	2	2	2	

Модуль 1. Організація діяльності лікувально-профілактичних закладів охорони здоров'я матері і дитини та медичної допомоги новонародженим (60 год.)

Основи законодавства, нормативні документи та Накази МОЗ України щодо організації лікувально-профілактичної допомоги дітям та матерям. Основні положення ВООЗ, ЮНІСЕФ щодо материнства і дитинства.
Статистика перинатальної, неонатальної та малюкової смертності, фактори, що впливають на рівні пери-, неонатальної та малюкової смертності Принципи формулювання клінічного діагнозу. МКХ-10
Сучасні принципи організації медичної допомоги новонародженим. Основи перинатальної медицини.
Профілактика внутрішньолікарняних інфекцій. Основи інфекційного контролю.
Принципи спільного перебування матерів і новонароджених в пологових будинках і дитячих лікарнях.
Принципи транспортування і переводу новонароджених з перинатальною патологією. Температурний режим.
Принципи диспансерного спостереження за новонародженими з перинатальною патологією і з малою масою тіла при народженні. Організація роботи Центру катамнестичного спостереження та реабілітації дітей з перинатальною патологією.
Загальні принципи, етика і методологія побудови наукового дослідження з напрямку неонатології. Сучасні підходи до організації міждисциплінарних наукових досліджень.

Особливості викладання дисципліни «Неонатологія» у вищих медичних навчальних закладах та в системі безперервної післядипломної освіти лікарів.

Модуль 2. Фізіологія пери- та неонатального періодів. Основи перинатальної медицини. (60 год.)

Фактори перинатального ризику і формування пре-перинатальної патології. Фактори, що негативно впливають на плід
Акушерські ускладнення вагітності, вплив на розвиток плоду і стан новонародженого. Вплив медикаментів на плід
Фізіологія і патологія адаптації новонароджених дітей за умов пологового стресу.
Фізіологічний догляд та грудне вигодовування новонародженої дитини. Оцінка фізичного розвитку новонароджених. Оцінка гестаційного віку новонароджених.
Анатомо-фізіологічні особливості доношених новонароджених і передчасно народжених дітей. Особливості метаболічної адаптації доношених і недоношених новонароджених. Стани, що загрожують зриву адаптації.
Первинний огляд новонародженого. Оцінка стану адаптації дитини при народженні. Підтримка теплового ланцюжка. Медичні призначення та необхідні втручання. Догляд за пуповинним залишком.
Грудне вигодовування новонароджених. Ранній початок грудного вигодовування, контакт матері та дитини “шкіра до шкіри”. Сучасне ведення лактації і грудного вигодовування
Скринінг новонароджених (ФКУ, гіпотиреоз, адреногенітальний синдром тощо)
Вакцинація новонароджених згідно календаря щеплень і нормативних документів МОЗ України.
Принципи консультування. Індивідуальна робота з батьками/опікунами новонародженої дитини.
Біоетичні принципи проведення наукових досліджень в неонатології.

Модуль 3. Патологія пери- та неонатального періодів. (60 год.)

Гіпоксія плода та асфіксія новонародженого. Невідкладна медична допомога та інтенсивна терапія. Первинна реанімація новонароджених. Інтенсивна терапія новонароджених, що перенесли асфіксію. Догляд, виходжування та вигодовування новонароджених, що перенесли асфіксію.
Захворювання органів дихання у новонароджених. Респіраторний дистрес синдром новонароджених. Бронхо-легенева дисплазія. Синдром витоку повітря: емфізема, пневмоторакс, пневмомедіастинум. Синдром аспірації.
Захворювання серцево-судинної системи. Діагностика, тактика ведення і лікування. Недостатність кровообігу у новонароджених: серцева, судинна. Патофізіологія порушень становлення постнатального кровообігу у недоношених дітей. Вроджені вади серця. Діагностика, клініка, невідкладна допомога, підготовка до транспортування.
Захворювання органів системи травлення. Вроджені вади розвитку ШКТ, які потребують невідкладної хірургічної корекції. Кишкова непрохідність у новонароджених – діагностика, клініка, невідкладна допомога. Виразково-некротичний ентероколіт. Порушення мікробіоценозу. Проблема дизбіозу у новонароджених, його корекція.
Патологія сечовивідної системи у новонароджених. Вроджені вади розвитку сечовивідної системи. Гідронефроз. Інфекція сечових шляхів. Гостра ниркова недостатність.
Патологія нервової системи новонароджених. Перинатальні гіпоксично-ішемічні пошкодження ЦНС. Геморагічні пошкодження ЦНС у доношених і недоношених новонароджених. Пологова травма ЦНС. Спинальна пологова травма. Судоми у новонароджених. Перинатальна реабілітація порушень розвитку.

Патологія білірубінового обміну у новонароджених. Гіпербілірубінемії у новонароджених. Класифікація. Диференційна діагностика. Клініка, лікування, профілактика. Гемолітична хвороба новонароджених за системами RH-, ABO. Патогенез, рання діагностика, клініка, лікування.

Модуль 4. Інтенсивна терапія та інтенсивне виходжування передчасно народжених дітей (60 год.)

Особливості метаболічної адаптації недоношених новонароджених Оцінка стану адаптації дитини з малою і дуже малою масою тіла при народженні.

Первинний лікарський огляд передчасно народженої дитини. Визначення необхідних медичних втручань. Стабілізація стану після народження.

Терморегуляція у новонароджених з низькою масою тіла, підтримка теплового ланцюжка.

Ентеральне вигодовування грудним молоком (зондове, з чашки, грудне).

Особливості парентерального харчування.

Кардіо-респіраторний моніторинг, метаболічний контроль. Основи догляду, спрямованого на розвиток.

Основи респіраторної підтримки новонароджених. Апаратура, устаткування, моніторинг.

Деонтологічні питання. Місце і роль родини для недоношеної дитини у відділенні інтенсивної терапії.

Модуль 5. Невідкладні стани та інтенсивна терапія новонароджених (60 год.)

Первинна реанімація новонароджених. Первинний лікарський огляд. Визначення необхідних медичних втручань. Стабілізація стану Післяреанімаційна терапія. Кардіо-респіраторний моніторинг. Догляд, спрямований на розвиток.

Респіраторна підтримка новонароджених з дихальними розладами. Неінвазивна вентиляція легень новонароджених. CPAP-терапія новонароджених. Штучна вентиляція легень. Методи проведення. Високочастотна штучна вентиляція легень. Ускладнення ШВЛ. Невідкладна допомога новонародженим з пневмотораксом. Замісна сурфактантна терапія.

Інфузійна терапія. Шок у новонароджених. Лікування порушень гемостазу. Корекція постгеморагічних станів у новонароджених

Білково-енергетичне забезпечення новонароджених з перинатальною патологією та передчасно народжених дітей.

Деонтологічні питання. Місце і роль родини при перебуванні дитини у відділенні інтенсивної терапії новонароджених. Медико-психологічна підтримка батьків і медичного персоналу.

Модуль 6. Особливості фармакотерапії новонароджених (60 год.)

Особливості фармакодинаміки та фармакокінетики у новонароджених з перинатальною патологією і у передчасно народжених дітей.

Характеристика основних груп медикаментозних препаратів, які застосовуються в неонатології. Проблема поліпрагмазії в неонатології.

Сучасні принципи антибактеріальної, протикандидозної та противірусної терапії у новонароджених.

Побічні дії фармацевтичних препаратів в пери- та неонатальному періоді.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви модулів і тем	Кількість годин				
	очна/денна, очна/вечірня форми навчання				
	усьог о	у тому числі			
лек.		сем.	пр.	с/р	
1	2	3	4	5	6
Модуль 1. Організація діяльності лікувально-профілактичних закладів охорони здоров'я матері і дитини та медичної допомоги новонародженим (60 год.)					
Тема лекції 1. Основи законодавства, нормативні документи та Накази МОЗ України щодо організації лікувально-профілактичної допомоги дітям та матерям. Основні положення ВООЗ, ЮНІСЕФ щодо материнства і дитинства. Тема семінарського заняття 1. Статистика перинатальної, неонатальної та малюкової смертності, фактори, що впливають на рівні пери-, неонатальної та малюкової смертності Принципи формулювання клінічного діагнозу. МКХ-10. Самостійна робота 1. Відпрацювання практичних навичок в неонатології.	12	2	2	-	8
Тема лекції 2 Сучасні принципи організації медичної допомоги новонародженим. Основи перинатальної медицини. Тема практичного заняття 2. Принципи спільного перебування матерів і новонароджених в пологових будинках і дитячих лікарнях. Самостійна робота 2. Відпрацювання практичних навичок в неонатології.	12	2	-	2	8
Тема семінарського заняття 3. Профілактика внутрішньолікарняних інфекцій. Основи інфекційного контролю. Тема практичного заняття 3. Принципи диспансерного спостереження за новонародженими з перинатальною патологією і з малою масою тіла при народженні. Самостійна робота 3. Відпрацювання практичних навичок в неонатології.	12	-	2	2	8
Тема семінарського заняття 4. Принципи транспортування і перевезу новонароджених з перинатальною патологією. Збереження температурного режиму. Тема практичного заняття 4. Організація роботи Центру катamnестичного спостереження та реабілітації дітей з перинатальною патологією.	12	-	2	2	8

Самостійна робота 4. Відпрацювання практичних навичок в неонатології.					
Тема семінарського заняття 5. Загальні принципи, етика і методологія побудови наукового дослідження з напрямку неонатології. Сучасні підходи до організації міждисциплінарних наукових досліджень. Тема практичного заняття 5. Особливості викладання дисципліни «Неонатологія» у вищих медичних навчальних закладах та в системі безперервної післядипломної освіти лікарів. Самостійна робота 5. Відпрацювання практичних навичок в неонатології.	12	-	2	2	8
Разом за модулем 1	60/20	4	8	8	40
Модуль 2. Фізіологія пери- та неонатального періодів. Основи перинатальної медицини (60 год.)					
Тема лекції 1. Фактори перинатального ризику і формування пре-перинатальної патології. Фактори, що негативно впливають на плід. Тема семінарського заняття 1. Акушерські ускладнення вагітності, вплив на розвиток плоду і стан новонародженого. Вплив медикаментів на плід. Самостійна робота 1. Відпрацювання практичних навичок в неонатології.	12	2	2	-	8
Тема лекції 2. Фізіологічний догляд та грудне вигодовування новонародженої дитини. Оцінка фізичного розвитку новонароджених. Оцінка гестаційного віку новонароджених. Тема семінарського заняття 2. Фізіологія і патологія адаптації новонароджених дітей за умов пологового стресу. Тема практичного заняття 2. Первинний огляд новонародженого. Оцінка стану адаптації дитини при народженні. Підтримка теплового ланцюжка. Медичні призначення та необхідні втручання. Догляд за пуповинним залишком. Самостійна робота 2. Відпрацювання практичних навичок в неонатології.	12	2	2	2	6
Тема лекції 3. Анатомо-фізіологічні особливості доношених новонароджених і передчасно народжених дітей. Особливості метаболічної адаптації доношених і недоношених новонароджених. Стани, що загрожують зриву адаптації. Тема практичного заняття 3. Скринінг новонароджених (ФКУ, гіпотиреоз,	12	2	-	2	8

адреногенітальний синдром тощо) Самостійна робота 3. Відпрацювання практичних навичок в неонатології.					
Тема семінарського заняття 4. Грудне вигодовування новонароджених. Ранній початок грудного вигодовування, контакт матері та дитини “шкіра до шкіри”. Сучасне ведення лактації і грудного вигодовування. Тема практичного заняття 4. Вакцинація новонароджених згідно календаря щеплень і нормативних документів МОЗ України. Самостійна робота 4. Відпрацювання практичних навичок в неонатології.	12	-	2	2	8
Тема семінарського заняття 5. Біоетичні принципи проведення наукових досліджень в неонатології. Тема практичного заняття 5. Принципи консультування. Індивідуальна робота з батьками/опікунами новонародженої дитини. Самостійна робота 5. Відпрацювання практичних навичок в неонатології.	12	-	2	2	8
Разом за модулем 2	60/22	6	8	8	38
Всього годин за 1 рік навчання	120/4 2	10	16	16	78
Модуль 3. Патологія пери- та неонатального періодів (60 год.)					
Тема лекції 1. Гіпоксія плода та асфіксія новонародженого. Невідкладна медична допомога та інтенсивна терапія. Тема семінарського заняття 1. Первинна реанімація новонароджених. Інтенсивна терапія новонароджених, що перенесли асфіксію. Самостійна робота 1. Відпрацювання практичних навичок в неонатології.	12	2	4	-	6
Тема лекції 2. Захворювання органів дихання у новонароджених. Респіраторний дистрес синдром новонароджених. Бронхо-легенева дисплазія. Синдром витоку повітря: емфізема, пневмоторакс, пневмомедіастinum. Синдром аспірації. Тема семінарського заняття 2. Захворювання органів системи травлення. Вроджені вади розвитку ШКТ, які потребують невідкладної хірургічної корекції. Кишкова непрохідність у новонароджених – діагностика, клініка, невідкладна допомога. Виразково-некротичний ентероколіт. Порушення мікробіоценозу. Проблема дизбіозу у новонароджених, його корекція. Самостійна робота 2. Відпрацювання практичних навичок в неонатології.	12	2	2	-	8

<p>Тема лекції 3. Захворювання серцево-судинної системи. Діагностика, тактика ведення і лікування. Недостатність кровообігу у новонароджених: серцева, судинна. Патофізіологія порушень становлення постнатального кровообігу у недоношених дітей. Вроджені вади серця. Діагностика, клініка, невідкладна допомога, підготовка до транспортування.</p> <p>Тема практичного заняття 3. Догляд, виходжування та вигодовування новонароджених, що перенесли асфіксію.</p> <p>Самостійна робота 3. Відпрацювання практичних навичок в неонатології.</p>	12	2	-	2	8
<p>Тема семінарського заняття 4. Патологія нервової системи новонароджених. Перинатальні гіпоксично-ішемічні пошкодження ЦНС. Геморагічні пошкодження ЦНС у доношених і недоношених новонароджених. Пологова травма ЦНС. Спинальнапологова травма. Судоми у новонароджених. Перинатальна реабілітація порушень розвитку.</p> <p>Тема практичного заняття 4. Патологія сечовивідної системи у новонароджених. Вроджені вади розвитку сечовивідної системи. Гідронефроз. Інфекція сечових шляхів. Гостра ниркова недостатність.</p> <p>Самостійна робота 4. Відпрацювання практичних навичок в неонатології.</p>	12	-	2	2	8
<p>Тема практичного заняття 5. Патологія білірубінового обміну у новонароджених. Гіпербілірубінемії у новонароджених. Класифікація. Диференційна діагностика. Клініка, лікування, профілактика. Гемолітична хвороба новонароджених за системами RH-, ABO. Патогенез, рання діагностика, клініка, лікування.</p> <p>Самостійна робота 5. Відпрацювання практичних навичок в неонатології.</p>	12	-	-	2	10
Разом за модулем 3	60/20	6	8	6	40
Модуль 4. Інтенсивна терапія та інтенсивне виходжування передчасно народжених дітей (60 год.)					
<p>Тема лекції 1. Особливості метаболічної адаптації недоношених новонароджених Оцінка стану адаптації дитини з малою і дуже малою масою тіла при народженні.</p> <p>Тема практичного заняття 1. Первинний лікарський огляд передчасно народженої дитини. Визначення необхідних медичних втручань. Стабілізація стану після народження.</p> <p>Самостійна робота 1. Відпрацювання практичних навичок в неонатології.</p>	15	2	-	2	11

Тема лекції 2. Основи респіраторної підтримки новонароджених. Апаратура, устаткування, моніторинг. Тема практичного заняття 2. Терморегуляція у новонароджених з низькою масою тіла, підтримка теплового ланцюжка. Самостійна робота 2. Відпрацювання практичних навичок в неонатології.	15	2	-	2	11
Тема семінарського заняття 3. Ентеральне вигодовування грудним молоком (зондове, з чашки, грудне). Особливості парентерального харчування. Самостійна робота 3. Відпрацювання практичних навичок в неонатології.	15	-	2	-	13
Тема семінарського заняття 4. Кардіо-респіраторний моніторинг, метаболічний контроль. Основи догляду, спрямованого на розвиток. Тема практичного заняття 4. Деонтологічні питання. Місце і роль родини для недоношеної дитини у відділенні інтенсивної терапії. Самостійна робота 4. Відпрацювання практичних навичок в неонатології.	15	-	2	2	11
<i>Разом за модулем 4</i>	<i>60/14</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	<i>6</i>	<i>46</i>
<i>Всього годин за 2 рік навчання</i>	<i>120/3</i> <i>4</i>	<i>10</i>	<i>12</i>	<i>12</i>	<i>86</i>
Модуль 5. Невідкладні стани та інтенсивна терапія новонароджених (60 год.)					
Тема семінарського заняття 1. Первинна реанімація новонароджених. Первинний лікарський огляд. Визначення необхідних медичних втручань. Стабілізація стану. Тема практичного заняття 1. Післяреанімаційна терапія. Кардіо-респіраторний моніторинг. Догляд, спрямований на розвиток. Самостійна робота 1. Відпрацювання практичних навичок в неонатології.	15	-	4	4	7
Тема семінарського заняття 2. Респіраторна підтримка новонароджених з дихальними розладами. Неінвазивна вентиляція легень новонароджених. СРАР-терапія новонароджених. Тема практичного заняття 2 Штучна вентиляція легень. Методи проведення. Високочастотна штучна вентиляція легень. Ускладнення ШВЛ. Невідкладна допомога новонародженим з пневмотораксом. Замісна сурфактантна терапія. Самостійна робота 2. Відпрацювання практичних навичок в неонатології.	15	-	2	2	11
Тема практичного заняття 3. Шок у новонароджених. Лікування порушень	15	-	-	2	13

гемостазу. Корекція постгеморагічних станів у новонароджених. Самостійна робота 3. Відпрацювання практичних навичок в неонатології.					
Тема семінарського заняття 4. Деонтологічні питання. Місце і роль родини при перебуванні дитини у відділенні інтенсивної терапії новонароджених. Медико-психологічна підтримка батьків і медичного персоналу. Самостійна робота 4. Відпрацювання практичних навичок в неонатології.	15	-	2	-	13
Разом за модулем 5	60/16	-	8	8	44
Модуль 6. Особливості фармакотерапії новонароджених (60 год.)					
Тема семінарського заняття 1. Особливості фармакодинаміки та фармакокінетики у новонароджених з перинатальною патологією і у передчасно народжених дітей. Самостійна робота 1. Відпрацювання практичних навичок в неонатології.	15	-	2	-	13
Тема практичного заняття 2. Характеристика основних груп медикаментозних препаратів, які застосовуються в неонатології. Проблема поліпрагмазії в неонатології. Самостійна робота 2. Відпрацювання практичних навичок в неонатології.	15	-	-	2	13
Тема семінарського заняття 3. Сучасні принципи антибактеріальної, протикандидозної та противірусної терапії у новонароджених. Самостійна робота 3. Відпрацювання практичних навичок в неонатології.	15	-	2	-	13
Тема практичного заняття 4. Побічні дії фармацевтичних препаратів в перинатальному періоді. Самостійна робота 4. Відпрацювання практичних навичок в неонатології.	15	-	-	2	13
Разом за модулем 6	60	-	4	4	52
Всього годин за 3 рік навчання	120/24	-	12	12	96

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ модулю/ № заняття	Тема	л/с/п	Кількість годин
Модуль 1. Організація діяльності лікувально-профілактичних закладів охорони здоров'я матері і дитини та медичної допомоги новонародженим (60 год.)			
1/1	Основи законодавства, нормативні документи та Накази МОЗ України щодо організації лікувально-профілактичної допомоги дітям та матерям. Основні положення ВООЗ, ЮНІСЕФ щодо материнства і дитинства.	л	2
1/1	Статистика перинатальної, неонатальної та малюкової смертності, фактори, що впливають на рівні пери-, неонатальної та малюкової смертності Принципи формулювання клінічного діагнозу. МКХ-10.	с	2
1/1	Відпрацювання практичних навичок в неонатології	с/р	8
1/2	Сучасні принципи організації медичної допомоги новонародженим. Основи перинатальної медицини.	л	2
1/2	Принципи спільного перебування матерів і новонароджених в пологових будинках і дитячих лікарнях.	п	2
1/2	Відпрацювання практичних навичок в неонатології	с/р	8
1/3	Профілактика внутрішньолікарняних інфекцій. Основи інфекційного контролю.	с	2
1/3	Принципи диспансерного спостереження за новонародженими з перинатальною патологією і з малою масою тіла при народженні.	п	2
1/3	Відпрацювання практичних навичок в неонатології	с/р	8
1/4	Принципи транспортування і переводу новонароджених з перинатальною патологією. Збереження температурного режиму.	с	2
1/4	Організація роботи Центру катамнестичного спостереження та реабілітації дітей з перинатальною патологією.	п	2
1/4	Відпрацювання практичних навичок в неонатології		8
1/5	Загальні принципи, етика і методологія побудови наукового дослідження з напрямку неонатології. Сучасні підходи до організації міждисциплінарних наукових досліджень.	с	2
1/5	Особливості викладання дисципліни «Неонатологія» у вищих медичних навчальних закладах та в системі безперервної післядипломної освіти лікарів.	п	2
1/5	Відпрацювання практичних навичок в неонатології		8
Модуль 2. Фізіологія пери- та неонатального періодів. Основи перинатальної медицини (60 год.)			
2/1	Фактори перинатального ризику і формування пре-перинатальної патології. Фактори, що негативно впливають на плід.	л	2
2/1	Акушерські ускладнення вагітності, вплив на розвиток плоду і стан новонародженого. Вплив медикаментів на	с	2

	плід.		
2/1	Відпрацювання практичних навичок в неонатології		8
2/2	Фізіологічний догляд та грудне вигодовування новонародженої дитини. Оцінка фізичного розвитку новонароджених. Оцінка гестаційного віку новонароджених.	л	2
2/2	Фізіологія і патологія адаптації новонароджених дітей за умов пологового стресу.	с	2
2/2	Первинний огляд новонародженого. Оцінка стану адаптації дитини при народженні. Підтримка теплового ланцюжка. Медичні призначення та необхідні втручання. Догляд за пуповинним залишком.	п	2
2/2	Відпрацювання практичних навичок в неонатології		6
2/3	Анатомо-фізіологічні особливості доношених новонароджених і передчасно народжених дітей. Особливості метаболічної адаптації доношених і недоношених новонароджених. Стани, що загрожують зриву адаптації.	л	2
2/3	Скринінг новонароджених (ФКУ, гіпотиреоз, адреногенітальний синдром тощо)	п	2
2/3	Відпрацювання практичних навичок в неонатології		8
2/4	Грудне вигодовування новонароджених. Ранній початок грудного вигодовування, контакт матері та дитини “шкіра до шкіри”. Сучасне ведення лактації і грудного вигодовування.	с	2
2/4	Вакцинація новонароджених згідно календаря щеплень і нормативних документів МОЗ України.	п	2
2/4	Відпрацювання практичних навичок в неонатології		8
2/5	Біоетичні принципи проведення наукових досліджень в неонатології.	с	2
2/5	Принципи консультування. Індивідуальна робота з батьками/опікунами новонародженої дитини.	п	2
2/5	Відпрацювання практичних навичок в неонатології	с/р	8
Модуль 3. Патологія пери- та неонатального періодів (60 год.)			
3/1	Гіпоксія плода та асфіксія новонародженого. Невідкладна медична допомога та інтенсивна терапія.	л	2
3/1	Первинна реанімація новонароджених. Інтенсивна терапія новонароджених, що перенесли асфіксію.	с	4
3/1	Відпрацювання практичних навичок в неонатології	с/р	6
3/2	Захворювання органів дихання у новонароджених. Респіраторний дистрес синдром новонароджених. Бронхолегенева дисплазія. Синдром витоку повітря: емфізема, пневмоторакс, пневмомедіастinum. Синдром аспірації.	л	2
3/2	Захворювання органів системи травлення. Вроджені вади розвитку ШКТ, які потребують невідкладної хірургічної корекції. Кишкова непрохідність у новонароджених – діагностика, клініка, невідкладна допомога. Виразково-некротичний ентероколіт. Порушення мікробіоценозу. Проблема дизбіозу у новонароджених, його корекція.	с	2
3/2	Відпрацювання практичних навичок в неонатології	с/р	8
3	Захворювання серцево-судинної системи. Діагностика,	л	2

	тактика ведення і лікування. Недостатність кровообігу у новонароджених: серцева, судинна. Патофізіологія порушень становлення постнатального кровообігу у недоношених дітей. Вроджені вади серця. Діагностика, клініка, невідкладна допомога, підготовка до транспортування.		
3/3	Догляд, виходжування та вигодовування новонароджених, що перенесли асфіксію.	п	2
3/3	Відпрацювання практичних навичок в неонатології	с/р	8
3/4	Патологія нервової системи новонароджених. Перинатальні гіпоксично-ішемічні пошкодження ЦНС. Геморагічні пошкодження ЦНС у доношених і недоношених новонароджених. Пологова травма ЦНС. Спинальна положова травма. Судоми у новонароджених. Перинатальна реабілітація порушень розвитку.	с	2
3/4	Патологія сечовивідної системи у новонароджених. Вроджені вади розвитку сечовивідної системи. Гідронефроз. Інфекція сечових шляхів. Гостра ниркова недостатність.	п	2
3/4	Відпрацювання практичних навичок в неонатології	с/р	8
3/5	Патологія білірубінового обміну у новонароджених. Гіпербілірубінемія у новонароджених. Класифікація. Диференційна діагностика. Клініка, лікування, профілактика. Гемолітична хвороба новонароджених за системами RH-, ABO. Патогенез, рання діагностика, клініка, лікування.	п	2
3/5	Відпрацювання практичних навичок в неонатології	с/р	10
Модуль 4. Інтенсивна терапія та інтенсивне виходжування передчасно народжених дітей (60 год.)			
4/1	Особливості метаболічної адаптації недоношених новонароджених Оцінка стану адаптації дитини з малою і дуже малою масою тіла при народженні.	л	2
4/1	Первинний лікарський огляд передчасно народженої дитини. Визначення необхідних медичних втручань. Стабілізація стану після народження.	п	2
4/1	Відпрацювання практичних навичок в неонатології	с/р	11
4/2	Основи респіраторної підтримки новонароджених. Апаратура, устаткування, моніторинг.	л	2
4/2	Терморегуляція у новонароджених з низькою масою тіла, підтримка теплового ланцюжка.	п	2
4/2	Відпрацювання практичних навичок в неонатології	с/р	11
4/3	Ентеральне вигодовування грудним молоком (зондове, з чашки, грудне). Особливості парентерального харчування.	с	3
4/3	Відпрацювання практичних навичок в неонатології	с/р	13
4/4	Кардіо-респіраторний моніторинг, метаболічний контроль. Основи догляду, спрямованого на розвиток.	с	2
4/4	Деонтологічні питання. Місце і роль родини для недоношеної дитини у відділенні інтенсивної терапії.	п	2
4/4	Відпрацювання практичних навичок в неонатології	с/р	11
Модуль 5. Невідкладні стани та інтенсивна терапія новонароджених (60 год.)			
5/1	Первинна реанімація новонароджених. Первинний	с	2

	лікарський огляд. Визначення необхідних медичних втручань. Стабілізація стану.		
5/1	Післяреанімаційна терапія. Кардіо-респіраторний моніторинг. Догляд, спрямований на розвиток.	п	2
5/1	Відпрацювання практичних навичок в неонатології	с/р	7
5/2	Респіраторна підтримка новонароджених з дихальними розладами. Неінвазивна вентиляція легень новонароджених. СРАР-терапія новонароджених.	с	2
5/2	Штучна вентиляція легень. Методи проведення. Високочастотна штучна вентиляція легень. Ускладнення ШВЛ. Невідкладна допомога новонародженим з пневмотораксом. Замісна сурфактантна терапія.	п	2
5/2	Відпрацювання практичних навичок в неонатології	с/р	11
5/3	Шок у новонароджених. Лікування порушень гемостазу. Корекція постгеморагічних станів у новонароджених.	п	3
5/3	Відпрацювання практичних навичок в неонатології	с/р	13
5/4	Деонтологічні питання. Місце і роль родини при перебуванні дитини у відділенні інтенсивної терапії новонароджених. Медико-психологічна підтримка батьків і медичного персоналу.	с	4
5/4	Відпрацювання практичних навичок в неонатології	с/р	13
Модуль 6. Особливості фармакотерапії новонароджених (60 год.)			
6/1	Особливості фармакодинаміки та фармакокінетики у новонароджених з перинатальною патологією і у передчасно народжених дітей.	с	2
6/1	Відпрацювання практичних навичок в неонатології.	с/р	13
6/2	Характеристика основних груп медикаментозних препаратів, які застосовуються в неонатології. Проблема поліпрагмазії в неонатології.	п	2
6/2	Відпрацювання практичних навичок в неонатології.	с/р	13
6/3	Сучасні принципи антибактеріальної, протикандидозної та противірусної терапії у новонароджених.	с	2
6/3	Відпрацювання практичних навичок в неонатології.	с/р	13
6/4	Побічні дії фармацевтичних препаратів в пери- та неонатальному періоді.	п	2
6/4	Відпрацювання практичних навичок в неонатології.	с/р	13

Самостійна робота

Перелік самостійної роботи включає:

- ✓ набуття знань та закріплення фахових компетентностей, отриманих на семінарських та практичних заняттях, відповідно до означеного рівня підготовки спеціалістів педіатрів-неонатологів.
- ✓ Підготовка статей та тез конференцій за результатами власних наукових досліджень.
- ✓ Підготовка презентацій доповідей у сучасних форматах (ppt, prezi) на основі результатів наукової роботи, а також, сучасних світових даних, матеріалів профільних з'їздів, конгресів та конференцій.

- ✓ Оволодіння методиками лабораторного та інструментального обстеження новонародженої дитини в межах затвердженого переліку запланованої дисертаційної роботи.
- ✓ Підготовка до заліків по модулях (№1-№6) згідно затвердженої тематики.

Перелік основних навичок та маніпуляцій, якими має оволодіти лікар-неонатолог на 3 кваліфікаційному рівні підготовки спеціалістів

№ п/п	Перелік знань та вмінь	Ступінь оволодіння
1.	Оцінка стану адаптації дитини при народженні, визначення алгоритму дій лікаря	+++
2.	Первинний лікарський огляд новонародженої дитини	+++
3.	Методика раннього викладання дитини на живіт матері, контакту «шкіра до шкіри»	+++
4.	Методика першого прикладання до грудей матері у пологовій залі та раннього початку грудного вигодовування	+++
5.	Підтримка теплового ланцюжка	+++
6.	Катетеризація стравоходу за клінічними показаннями	+++
7.	Догляд за пупковим залишком та пупковою ранкою	+++
8.	Оцінка гестаційного віку, морфо-функціональної зрілості	+++
9.	Оцінка фізичного розвитку новонародженого	+++
10.	Катетеризація пупкової вени	+++
11.	Санація верхніх дихальних шляхів	+++
12.	Санація трахеї	+++
13.	Закритий масаж серця	+++
14.	Інтубація трахеї	+++
15.	Проведення ШВЛ за допомогою мішка і маски	+++
16.	Проведення ШВЛ у новонароджених з ендотрахеальною інтубацією	+++
17.	Первинна реанімація новонароджених	+++
18.	Первинна реанімація новонароджених з меконіальною аспірацією	++
19.	Методика грудного вигодовування	+++
20.	Методика проведення зондового годування	+++
21.	Методика парентерального харчування	+++
22.	Промивання шлунку	+++
23.	Визначення груп крові	+++
24.	Операція замінного переливання крові	+++
25.	Пульсоксиметрія у новонароджених	+++
26.	Проведення фототерапії	++
27.	Вимірювання артеріального тиску у новонароджених	+++
28.	Люмбальна пункція	+++
29.	Венепункція. Катетеризація периферичної та центральної вен, артерій	+++
30.	Дихання під постійним позитивним тиском (показання, методика проведення). Неінвазивна вентиляція легень	+++
31.	Проведення інфузійної терапії за допомогою перфузорів	+++
32.	Невідкладна медична допомога при пневмотораксі	+++
33.	Показання до проведення ШВЛ, основні методи і параметри	++
34.	Методика виходжування дітей з дуже малою масою тіла в умовах	+++

	інкубаторів інтенсивної терапії	
35.	Методика ендотрахеального введення препаратів сурфактанту	+++
36.	Експлуатація інкубаторів інтенсивної терапії новонароджених	+++
37.	Експлуатація відкритих реанімаційних систем для новонароджених	+++
38.	Експлуатація сучасних апаратів ШВЛ	+++
39.	Оцінка результатів рентгенографії органів грудної клітини та черевної порожнини у новонароджених та недоношених дітей	+++
40.	Оцінка результатів нейросонографії, доплерографії, МРТ, КТ у новонароджених з перинатальною патологією	+++
41.	Оцінка показників кислотно-лужного стану у новонароджених	+++

**Рекомендовані контрольні питання
(відповідно затвердженої Освітньо-кваліфікаційної характеристики
спеціаліста за фахом «Неонатологія»)**

Згідно з вимогами кваліфікаційної характеристики відповідного фаху лікар неонатолог повинен знати:

- організацію медичної допомоги вагітним, роділлям та новонародженим країни, принципи регіоналізації перинатальної допомоги;
- організацію медичної допомоги населенню за умов виникнення екстремальних ситуацій з масовими ушкодженнями;
- основні питання ембріології та розвитку плоду. Фактори, які порушують фізіологічний розвиток плоду;
- основні питання перинатології та спостереження за фізіологічними вагітністю, пологами, ведення здорової новонародженої дитини
- основні принципи сучасних перинатальних технологій
- сучасні принципи підтримки грудного вигодовування на всіх етапах надання медичної допомоги новонародженому
- анатомо-фізіологічні особливості новонароджених різного гестаційного віку;
- сучасні технології інтенсивної терапії та виходжування дітей з малою та дуже малою масою тіла;
- етіологію, патогенез захворювань новонароджених, взаємозв'язок функціональних систем у хворих і здорових новонароджених;
- орієнтуватись в константах гомеостазу, їх порушеннях та принципах корекції. Знати їх особливості у новонароджених різного гестаційного віку;
- інтерпретувати результати загальних, функціональних та спеціальних методів дослідження, робити на основі цих даних узагальнення та практичні висновки;
- принципи інфекційного контролю в неонатології, основні документи, які регламентують заходи з підтримання санітарно-епідеміологічного режиму відділень новонароджених;
- основи фармакотерапії новонароджених;
- основи імунології та імунопрофілактики в неонатології;

- клінічну симптоматику основних захворювань перинатального періоду та періоду новонародженості, особливості їх перебігу в залежності від гестаційного та постнатального віку, диференційну діагностику захворювань новонароджених;
- етіологію, патогенез, клініку, лікування інфекцій пери-неонатального періоду;
- сучасні принципи і технології інтенсивної терапії та виходжування дітей з дуже малою масою тіла;
- особливості ентерального вигодовування новонароджених;
- профілактику перинатальної трансмісії ВІЛ від матері до дитини, ведення новонародженого, що народився у ВІЛ-інфікованої жінки;
- сучасні принципи грудного вигодовування, фізіологію лактації і підтримки грудного вигодовування;
- методику первинної реанімації новонароджених;
- принципи стабілізації стану при народженні;
- сучасні принципи і технології інтенсивної терапії новонароджених.

Лікар неонатолог повинен вміти:

- оцінити стан дитини при народженні і надати медичну допомогу при народженні;
- здійснити ранній початок грудного вигодовування, контакт матері та дитини «шкіра до шкіри»;
- провести первинний огляд новонародженої дитини;
- визначити перинатальний ризик вагітності і новонародженого;
- провести цілеспрямоване клінічне обстеження хворого новонародженого;
- визначити необхідний обсяг лабораторних, рентгенологічних та інших спеціальних досліджень, організувати своєчасне їх виконання, прокоментувати результати;
- чітко визначити важкість стану хворого новонародженого та обсяг проведення заходів інтенсивної терапії;
- надати невідкладну допомогу хворим новонародженим (непрямий масаж серця, інтубація трахеї, ШВЛ мішком та маскою, проведення дихання з постійним позитивним тиском, введення медикаментів в пологовій залі та відділенні інтенсивної терапії, промивання шлунку, катетеризація вен, замінне переливання крові, інфузійна терапія, люмбальна пункція, вимірювання артеріального тиску, пульсоксиметрія);
- провести штучну вентиляцію легень з ендотрахеальною інтубацією новонародженого;
- провести ентеральне годування альтернативними методами (зонд, шприц, чашка, ложка);
- провести парентеральне харчування;

- провести та оцінити показники кардіо-респіраторного моніторингу, артеріального тиску, графічного моніторингу, кислотно-лужного стану, біохімічного контролю при інтенсивній терапії новонароджених;
- провести диференційну діагностику захворювань у новонароджених, в разі потреби організувати консультацію профільних спеціалістів;
- обґрунтувати тактику медикаментозного лікування та респіраторної підтримки при основних захворюваннях новонароджених;
- досконало знати практичні питання переливання препаратів крові, його ускладнення і заходи попередження та боротьби з ними;
- знати методику проведення замінного переливання крові;
- вміти провести фототерапію новонародженому з гіпербілірубінемією;
- оцінити стан грудного вигодовування;
- прогнозувати перебіг раннього неонатального періоду з врахуванням перинатальних факторів ризику.

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЮ

Видами навчальних занять з вибіркової дисципліни «Сучасна педіатрія. Актуальні питання неонатології» є: лекції, семінарські, практичні заняття, самостійна робота здобувачів/аспірантів.

Методи контролю знань та вмінь аспірантів здійснюються відповідно до Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів Буковинського державного медичного університету в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (схвалена на засіданні Вченої Ради БДМУ 29 травня 2014 року, протокол № 9).

Протягом освітньої програми моніторингу академічної успішності проводиться на основі даних з відомості про відвідування лекцій та практичних занять, виконання самостійної роботи та на основі підсумкового модульного контролю (залік). Форма контролю (тестові завдання, ситуаційні задачі, усний та письмовий контроль теоретичних знань, практична перевірка навичок та вмінь, програмований комп'ютерний контроль) обирається керівником курсу.

Залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінюванні (за шкалою ЗВО) засвоєння аспірантом навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних заняттях. Залік з дисципліни проводиться після закінчення кожного із семестрів курсу.

Оцінка з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах), що виставляються на кожному навчальному занятті за відповідною темою та кількістю балів.

Максимальна кількість балів, яку може набрати аспірант при вивченні навчальної дисципліни за поточну навчальну діяльність – 192 бали.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми аспіранту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної навчальної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми.

Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем у модулях:

Номер модуля	Кількість тем	Конвертація у бали традиційних оцінок				Мін. к-сть балів
		«5»	«4»	«3»	«2»	
Модуль 1	5	40	30	24	0	
	Всього	200	150	120	0	120
Модуль 2	5	40	30	24	0	
	Всього	200	150	120	0	120
Модуль 3	5	40	30	24	0	
	Всього	200	150	120	0	120
Модуль 4	4	50	37,5	30	0	
	Всього	200	150	120	0	120
Модуль 5	4	50	37,5	30	0	
	Всього	200	150	120	0	120
Модуль 6	4	50	37,5	30	0	
	Всього	200	150	120	0	120
	27	200	150	120	0	

Бали з дисципліни конвертуються у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями як наведено у таблиці.

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною шкалою	Результат
Від 180 до 200 балів	«5»	зараховано
Від 150 до 179 балів	«4»	зараховано
Від 120 до 149	«3»	зараховано
119 та менше	«2»	не зараховано

За умов успішного завершення курсу аспірант отримує сертифікат, у якому зазначено назву навчального курсу, відмітка про успішність навчання та кількість кредитів.

6. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

6.1. Перелік нормативних документів, на яких базується ОНП за фахом «Педіатрія»:

1. Закон України «Про вищу освіту» 01.07.2014 р. № 2145-VIII (Редакція від 09.08.2019 р.).
2. Закон України «Про вищу освіту» 01.07.2014 р. № 1556-VII (Редакція від 09.08.2019 р.).
3. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» 02.03.2015 р. № 222-VIII (Редакція від 21.10.2019 р.).
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (Редакція від 11.10.2017 р.).
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 31.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» (Редакція від 23.05.2018 р.).
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261 «Про затвердження порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» (Редакція від 19.04.2019 р.).
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження національної рамки кваліфікацій» (Із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 25.06.2020 р. № 519).
8. Національний класифікатор України: Класифікатор професій ДК 003:2010 (затверджено та надано чинності наказом Держспоживстандарту України 28ю07ю2010 р. № 327, редакція від 15.02.2019 р.).
9. Наказ МОН України від 19.02.2015 р. № 166 «Деякі питання оприлюднення інформації про діяльність вищих навчальних закладів (Із змінами, внесеними згідно з Наказом МОН України від 23.05.2015 р. № 340).
10. Наказ МОН України від 06.11.2015 р. № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266» (Із змінами, внесеними згідно з наказом МОН № 419 від 12.04.2016 р.).
11. Наказ МОН України від 01.06.2016 р. № 600 «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти» (Із змінами, внесеними згідно з наказом МОН від 21.15.2017 р. № 1648).

6.2. Перелік рекомендованої літератури за дисципліною:

6.2.1. Національні підручники:

1. Неонатологія: підручник у 3 т. (Т.К.Знаменська, Ю.Г.Антипкін, М.Л.Аряєв та ін.) за ред. Т.К.Знаменської. Львів: Видавець Марченко Т.В.2020. -Т.1-408 с.

Авторський колектив:

Знаменська Т. К., Антипкін Ю. Г., Аряєв М. Л., Пасечнікова Н. В., Абатуров О. Є., Батман Ю. А., Бекетова Г. В., Бойченко А. Д., Воробйова О. В., Годованець Ю. Д., Гончарь М. О., Горбатюк О. М., Добрянський Д. О., Знаменська М. А., Кісельова М. М., Клименко Т. М., Ковальова О. М., Коржинський Ю. С., Кузнецов І. Е., Куріліна Т. В., Лук'янова І. С., Мавропуло Т. К., Македонський І. О., Марушко Р. В., Нікуліна Л. І., Павлишин Г. А., Пащенко Ю. В., Похилько В. І., Редько І. І., Ріга О. О., Слабкий Г. О., Тарасюк Б. А., Федосюк Р. М., Яблонь О. С., Бондаренко Н. Ю., Горячева І. П., Дудіна О. О., Кацан С. В., Кондратова І. Ю., Медведенко Г. Ф., Михайлець Л. П., Чернявська Ю. І.

2. Неонатологія: національний підручник: у 2 т./за ред. Є.Є. Шунько. Київ, 2014. Т. 1. 960 с.

Авторський колектив: Шунько Є.Є., Аряєв М.Л., Годованець Ю.Д., Горбатюк О.М., Добрянський Д.О., Знаменська Т.К., Клименко Т.М., Ковальова О.М., Куріліна Т.В., Пясецька Н.М., Суліма О.Г., Ткаченко С.К., Чернишова Л.І., Чернишов В.П., Яблонь О.С., Яценко Ю.Б., Горелік В.В., Дерев'яно Л.А., Кончаковська Т.В., Костюк О.О., Краснова Ю.Ю., Лакша О.Т., Сидоров О.Г., Сюрха Ю.П., Федосюк Р.М., Ханес Г.С., Барна І.В., Сіренко О.І.). ISBN 978-617-7143-13-9

3. Педіатрія: національний підручник: у 2 т. / За ред. проф. Бережного В.В. – Київ, 2013. – Т.1. – К, 2013. – 1040 с.

4. Педіатрія: національний підручник: у 2 т. / За ред. проф. Бережного В.В. – Київ, 2013. – Т.2. – К, 2013. – 1024 с.

6.2.2. Накази, протоколи МОЗ України

1. Наказ МОЗ України від 28.10.2002 № 385 «Про затвердження переліків закладів охорони здоров'я, лікарських, провізорських посад та посад молодших спеціалістів з фармацевтичною освітою у закладах охорони здоров'я», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 12.11.2002 за № 892/7180.
2. Наказ МОЗ України від 05.07.2005 № 330 «Про запровадження ведення електронного варіанту облікових статистичних форм в лікувально-профілактичних закладах».
3. Наказ МОЗ України від 29.08.2006 № 584 «Про затвердження Протоколу медичного догляду за новонародженою дитиною з малою масою тіла при народженні».
4. Наказ МОЗ України від 02.03.2011 № 127 «Про затвердження

примірних табелів оснащення медичною технікою та виробами медичного призначення центральної районної (районної) та центральної міської (міської) лікарень».

5. Наказ МОЗ України від 31.10.2011 № 734 «Про затвердження табелів оснащення медичною технікою та виробами медичного призначення структурних підрозділів лікарні планового лікування».
6. Наказ МОЗ України від 31.10.2011 № 735 «Про затвердження табелів оснащення медичною технікою та виробами медичного призначення структурних підрозділів лікарні інтенсивного лікування».
7. Наказ МОЗ України від 14.11.2011 № 783 «Про затвердження примірних табелів оснащення перинатальних центрів III рівня».
8. Наказ МОЗ України від 31.10.2011 № 739 «Про затвердження табелів оснащення медичною технікою та виробами медичного призначення структурних підрозділів консультативно-діагностичного центру».
9. Наказ МОЗ України від 14.02.2012 № 110 «Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 28.04.2012 за № 661/20974.
10. Наказ МОЗ України від 28.09.2012 № 751 «Про створення та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в системі Міністерства охорони здоров'я України», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 29.11.2012 за № 2001/22313.
11. Наказ МОЗ України від 06.05.2020 № 1075 «Про затвердження дванадцятого випуску Державного формуляра лікарських засобів та забезпечення його доступності».
12. Наказ МОЗ України від 28.09.2012 № 751 «Про створення та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в системі Міністерства охорони здоров'я України», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 29.11.2012 за № 2001/22313.
13. Наказ МОЗ України від 28.10.2002 № 385 «Про затвердження переліків закладів охорони здоров'я, лікарських, провізорських посад та посад молодших спеціалістів з фармацевтичною освітою у закладах охорони здоров'я», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 12.11.2002 за № 892/7180.
14. Наказ МОЗ України від 05.07.2005 № 330 «Про запровадження ведення електронного варіанту облікових статистичних форм в лікувально-профілактичних закладах».

6.2.3. Додаткові літературні джерела:

1. Акушерство За редакцією член-кор.НАМН України, проф. Б.М.Венцківського (співавт. Шунько Є.Є., Кончаковська Т.В.) 2012.- м. Київ, Медицина, -648с
2. Аряєв М.Л., Котова Н.В., Горностаєва Н.Ю. та ін. Педіатрія: у 2-х т. - Одес. нац. мед. ун-т. - Т. 1, 2014. - 154 с.
3. Аряєв М.Л., Котова Н.В., Горностаєва Н.Ю. та ін. Педіатрія: у 2-х т. - Одес. нац. мед. ун-т. - Т. 2, 2014. - 311 с.
4. Беляев АВ, Танцюра ЛД. Бронхолегочная дисплазия в интенсивной терапии. Киев: КИМ; 2014. 132 с.
5. Беляев АВ. Особенности сердечно-легочной и церебральной реанимации у детей. Киев: КИМ; 2014. 132 с.
6. Вдовиченко ЮП. Стабілізація стану новонароджених. Навчальний посібник в 2-х частинах. Том I. Київ, 2011. 522 с.
7. Вдовиченко ЮП. Стабілізація стану новонароджених. Навчальний посібник в 2-х частинах. Том II. Київ, 2011. 612 с.
8. Вертелецький В, редактор. Вроджені вади розвитку – Полісся-Чрнобиль: збірник наукових праць. Львів; 2016. 255 с.
9. Вроджені вади розвитку – Полісся-Чрнобиль: збірник наукових праць / під ред.. проф.. В.Вертелецького.-Львів, 2016.-255 с.
10. Гипоксически-ишемическая энцефалопатия новорожденных / А.Б.Пальчик, Н.П.Шабалов.-2-е изд., испр. и доп.-М.: МЕДпресс-информ.- 2009.-256 с.
11. Гіпоксія плода та асфіксія новонародженого: монографія / Т.К.Знаменська, В.І.Похилько, В.В.Подольський [та спів.] - Київ, 2-2011.-452 с.
12. Годованець Ю.Д., Шунько Є.Є., /Адаптація новонароджених дітей: функціональний стан гепатобіліарної системи в нормі та при перинатальній патології. Монографія. – Чернівці.- БДМУ.-2007.-302с.
13. Дихальна підтримка в новонароджених дітей. Навчальний посібник в 2-х частинах за редакцією Вдовиченка Ю.П., Гойди Н.Г., Добрянського Д.О., Шунько Є.Є. // К., 2011.-Ч1-522с., Ч2-612с.
14. Евтушенко СК, редактор. Неврология раннего детского возраста. Киев: Издатель Заславский АЮ; 2016. 288 с.
15. Еталони практичних навичок в неонатології. Навчально-методичний посібник. Шунько Є.Є., Пясецька Н.М., Кончаковська Т.В. та ін.//К. 2011.-256 с.
16. Знаменська ТК, редактор. Гіпоксія плода та асфіксія новонародженого: монографія. Київ; 2011. 452 с.
17. Знаменська ТК, Толстанов ОК, Похилько ВІ та ін. Неонатологія з позиції сімейного лікаря (третє оновлене видання): навч. посіб. для лікарів-інтернів, неонатологів і лікарів загальної практики-сімейної

- медицини за спеціальностями «Неонатологія», «Загальна практика-сімейна медицина». Київ: ТОВ «ПОЛОСАТКОТ»; 2015. 432 с.
18. Зрение и слух у новорожденных. Диагностические скрининг-технологии / Ю.И.Барашнев, Л.П.Пономарева–М.:Триада-Х-2008.- 200с.
 19. Зростаємо разом: книга для батьків дітей раннього віку. Посібник для батьків / Л. В. Братусь, І. О. Зоріна, Н. В. Кошечка, Р. О. Моїсеєнко, О. Л. Нагула, О. П. Шлемкевич – К.: ВД „Калита”. – 2007. – 154 с.
 20. Иванов Д.О. Нарушения теплового баланса у новорождённых детей / Д.О. Иванов.- СПб:Изд-во Н-Л, 2011.- 168 с.
 21. Иванов Д.О. Особенности оказания медицинской помощи детям, родившимся в сроках гестации 22-27 недель / Д.О. Иванов, О.Г.Капустина, Т.К.Мавропуло и др.; ред. Д.О.Иванов, Д.Н.Сурков.- СПб:Информ-Навигатор, 2013.- 132 с.
 22. Иванов Д.О. Нарушения обмена глюкозы у новорождённых детей. Санкт-Петербург: Н-Л; 2011. 100 с.
 23. Клоерті ДП, Ейхенвальд ЕК, Старк ЕР. Посібник з неонатології: пер. з англ. 6-е вид. Київ: Фонд допомоги і розвитку дітям Чорнобиля; вид-во Фенікс; 2010. 856 с.
 24. Костюк О.О. Перинатальна інфекція, спричинена стрептококом групи В / О.О. Костюк.- ЦСТРІ м.Києва, 2010.-120 с.
 25. Кривопустов С.П. Проблемно ориентированная педиатрия: избранные вопросы. – Харьков, 2012. – 287 с.
 26. Критические состояния новорожденных (технология дистанционного консультирования и эвакуации) /А.Н.Шмаков, В.Н.Кохно. - Новосибирск, 2007. - 168 с.
 27. Мартинюк В.Ю. Основи соціальної педіатрії. Навчально-методичний посібник: у 2-х т. Київ: ФОП Вероес ОІ; 2016. 480 с.
 28. Межирова НМ, Данилова ВВ, Белогуров СН, Синицкая МВ. Критерии оценки тяжести состояния пациентов в детской анестезиологии: уч. пособ. для студентов, врачей-интернов, врачей-анестезиологов, детских хирургов, педиатров. Харьков: ХНМУ; 2011. 40 с.
 29. Nelson textbook 19th Edition by Robert M. Kliegman, MD, Richard E. Behrman, MD, Hal B. Jenson, MD and Bonita F. Stanton, MD. Видавництво: SAUNDERS, 2011. – 2680 p.
 30. Nelson textbook 2^{0th} Edition by Robert M. Kliegman, MD, Richard E. Behrman, MD, Hal B. Jenson, MD and Bonita F. Stanton, MD. Видавництво: SAUNDERS. 2016. – 3686 p.

6.2.4. Джерела клінічних настанов:

- Up To Date <http://www.uptodate.com>
- BMJ Clinical Evidence <http://clinicalevidence.bmj.com>

- Medscape from WebMD <http://www.medscape.com>
- National Guideline Clearinghouse <https://www.guideline.gov/>
- Centers for Disease Control and Prevention (CDC) <https://www.cdc.gov/>
- The Cochrane Collaboration The Cochrane Library <http://www.cochrane.org/>
- Clinical Knowledge Summaries (CKS) <http://prodigy.clarity.co.uk/>

НАЦИОНАЛЪНИ

- The Finnish Medical Society Duodecim <https://www.duodecim.fi/>
- The Association of the Scientific Medical Societies in Germany <http://www.awmf.org>
- The French National Authority for Health <http://www.has-sante.fr/>
- National Institute for Health and Clinical Excellence (NICE) <https://www.nice.org.uk/>
- Canadian Medical Association InfoBase (CMA InfoBase: Clinical Practice Guidelines (CPGs)) <http://www.cma.ca/>
- The National Health and Medical Research Council (NHMRC) <https://www.nhmrc.gov.au>
- Royal College of Physicians <https://www.rcplondon.ac.uk/>
- AMA (American Medical Association) <https://www.ama-assn.org/>
- American Academy of Family Physicians <http://www.aafp.org/home.html>
- American Academy of Pediatrics Policy (AAP Policy) Clinical Practice Guidelines <https://www.aap.org>
- European Pediatric Association, the Union of National European Pediatric Societies and Associations (EPA/UNEPSA) <http://www.epa-unepsa.org/>
- American College of Cardiology <http://www.acc.org/>
- American Heart Association <http://news.heart.org/>
- European Society of Cardiology <http://www.escardio.org/>
- Brain Trauma Foundation (BTF) <https://www.braintrauma.org/> <http://www.trauma.org/>
- Eastern Association for the Surgery of Trauma <https://www.east.org/>
- Western Trauma Association <https://westerntrauma.org/>
- The National Association of Emergency Medical Technicians (NAEMT) <http://www.naemt.org/>
- The National Association of State EMS Officials <https://nasemso.org/>
- The European Society for Emergency Medicine <http://eusem.org>